

Сучасні підходи до поширення власного педагогічного досвіду в умовах освітніх змін

Які ж методи поширення перспективного педагогічного досвіду?

Це, перш за все, *усна пропаганда*: виступи вчителя або особи, яка вивчала досвід, на методичних об'єднаннях, педагогічних радах, семінарах, конференціях, педагогічних читаннях.

Ефективною формою поширення перспективного досвіду є його показ, демонстрація: відвідування уроків і позакласних заходів, ознайомлення з планами, конспектами, дидактичним матеріалом, зошитами й іншими видами робіт вчителів та учнів.

З'явилися нові цікаві форми, такі як форсайт, стартап, коворкінг, воркшоп, майстер-клас, інтелект-кафе.

Коворкінг (co-working – спільно працювати) – це модель організації роботи людей з різним типом зайнятості у єдиному робочому просторі.

Майстер-клас (англ. Master class) — метод навчання та конкретне заняття із вдосконалення практичної майстерності, що проводиться фахівцем в певній галузі творчої діяльності (музики, образотворчого мистецтва, літератури, режисури, акторської майстерності, дизайну, ремесла) для осіб, які, зазвичай, вже досягли достатнього рівня професіоналізму в цій сфері діяльності.

Тренінг – це насамперед навчання, що опирається на досвід людини, а також допускає, що присутні на тренінгу люди, окрім отримання нової інформації, мають можливість відразу використовувати її на практиці, виробляючи нові навички.

Воркшоп – навчальний захід (нарівні із семінарами, курсами, майстернями), на якому учасники отримують знання самостійно. Дослівний переклад терміну – «робоча майстерня».

Основні відмінності воркшопа від заходів іншого типу - висока інтенсивність групової взаємодії, активність і самостійність учасників, актуальний досвід й особисте переживання. Експерт, ведучий, керівник воркшопа допомагає учасникам визначити мету, завдання високопродуктивної майстерні, підбирає методи та прийоми для активного дослідження.

Учасники використовують особистий досвід і професійні знання та вміння, наявні в них із теми воркшопа. Вони діляться ними з іншими учасниками заходу. Ведучий уміло контролює процес, спрямовує діяльність групи.

Важливе місце займає *наочна пропаганда*: постійно діючі і пересувні виставки, методичні куточки тощо.

Педагогічна виставка є формою пропаганди і впровадження перспективного педагогічного досвіду у шкільну практику. Тематика експозицій передбачає репрезентацію досягнень педагогічного колективу у справі відродження та розбудови української національної школи, пропаганду найефективніших форм і методів навчання і виховання, показ системи роботи найкращих учителів району (міста), ОТГ, школи, висвітлення діяльності батьківських і учнівських органів самоврядування тощо.

Метою проведення виставки є підтримка і розвиток перспективних надбань та освітніх ініціатив педагогів області.

Основними завданнями є:

- пропаганда кращих здобутків та інноваційних пошуків педагогічних працівників;
- пошук ефективних шляхів удосконалення навчального процесу;
- популяризація серед громадськості здобутків освітян, підвищення інтересу до проблем освіти;
- підвищення якості навчально-виховного процесу та його науково-методичного забезпечення;
- стимулювання творчого пошуку педагогічних працівників закладів освіти в удосконаленні навчально-виховного процесу;
- створення анотованого каталогу досягнень педагогів Житомирщини.

Призначення матеріалів про перспективний педагогічний досвід – активно знайомити педагогів із сучасними пошуками колег щодо реалізації основних напрямків реформи школи.

Структура матеріалу про перспективний досвід визначається автором (укладачем) відповідно до поставленої мети і може модифікуватися в залежності від конкретного матеріалу.

Матеріал про перспективний досвід включає наступні структурні елементи:

- обкладинка (титульний лист);
- інформаційний лист;
- рецензія;
- анотація;
- введення;
- зміст;
- основна частина;
- висновок;
- література;
- додатки.

Р О З' Я С Н Е Н Н Я

Обкладинка (титульний лист).

Титульний лист містить:

- 1) назва виставки, на яку представляється матеріал;
- 2) номінація;
- 3) тема досвіду;

- 3) ПІБ, посада та повна назва закладу того, хто представляє матеріал;
- 4) рік представлення матеріалу.

Інформаційний лист містить:

1) відомості про автора досвіду (творчої групи, колективу): ПІБ, рік народження, кваліфікаційна категорія і рік присвоєння, адреса, контактний телефон;

2) фото (за бажанням).

Рецензія. Містить відгуки і зауваження експерта (-ів) про представлену роботу (указати ПІБ, посада експерта(-ів)).

Анотація. Це скорочене (на 1/3 сторінки) виклад змісту матеріалу про досвід у наступній послідовності:

- 1) основний зміст матеріалу про досвід;
- 2) читацьке призначення матеріалу.

Введення.

Тема досвіду:

Автор досвіду:

Адреса досвіду: (назва навчального закладу)

Досвід вивчався в _____ роках (указати ким)

Актуальність досвіду. Аргументація важливості його вивчення і поширення відповідно до загальноосвітніх задач, освітніх потреб області (міста), країни, специфіки навчально-виховного процесу в школі.

Ведуча педагогічна ідея досвіду. Необхідно виділити головне, найбільш суттєве у досвіді, виходячи з прогнозованого результату його впровадження, а саме: які позитивні зміни в удосконаленні навчально-виховного процесу, у формуванні компетентностей, вихованні, особистісному розвитку школярів очікуються.

Технологія досвіду. Цей компонент структури узагальненого матеріалу повинний розкривати характерні для педагога форми, методи, прийоми роботи, основні педагогічні чи управлінські операції, способи удосконалення того чи іншого виду діяльності.

Важливо відзначити індивідуальний внесок кожного автора, якщо робота написана колективом авторів.

Зміст. Дає розгорнутий перелік усіх рубрик (розділів, глав, параграфів) відповідно до тексту з указівкою сторінок. У змісті можуть бути перелічені номери і назви ілюстрацій і таблиць із зазначенням сторінок, на яких вони вміщені. Загалом він повинен відбивати основні аспекти розглянутої в роботі проблеми.

Основна частина. Дається виклад розглянутого досвіду роботи, висвітлюються існуючі підходи і шляхи їхнього рішення. Основну частину можна почати з опису досягнутих результатів у досвіді педагога, колективу, моніторингові дослідження з питання. Важливо виявити й обґрунтувати ті конкретні протиріччя, що обумовили творчий пошук, а також описати, для чого починався і як розвивався даний досвід. При описі досвіду в приватних і загальних висновках і їхніх обґрунтуваннях повинне проявитися авторське відношення до нього.

Висновок. У заключній частині можуть бути дані висновки і рекомендації, а також прогнози, що відбивають перспективи розвитку даного досвіду, проблеми і шляхи їхнього вирішення. Висновки є дуже важливим розділом роботи і можуть носити характер рекомендацій, спрямованих на ефективне рішення розглянутих у досвіді проблем, чи характер прогнозу, тобто випереджального досвіду, що розкриває можливості передового досвіду у визначенні на його основі подальшої розробки як окремих наукових проблем, так і теорії і практики навчально-виховного процесу загалом.

Література. Список літератури, яку використовували в роботі.

Додатки. У додатках вміщують матеріал, який:

- ілюструє тези основної частини та є необхідним для повноти розкриття досвіду;
- не може бути послідовно розміщений в основній частині, оскільки є великим за обсягом;
- може бути вилучений для широкого кола читачів, але є необхідним для фахівців даної галузі.

До складу додатків можуть входити:

- Таблиці, приклади, матеріали довідкового характеру та ін.
- Розробки уроків.
- Графіки, схеми, малюнки, діаграми.
- Брошури, програмки.
- Фото.

Обсяг розділу – довільний.

Вимоги до оформлення робіт в номінацію «Авторські посібники, підручники, програми» КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДАНЬ

(Витяг з ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення»)

- ✓ **Підручник** – навчальне видання із систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі та офіційно затверджене як таке.
- ✓ **Посібник** – видання, призначене на допомогу в практичній діяльності чи оволодінні навчальною дисципліною.
- ✓ **Наочний посібник** – видання, зміст якого передається, в основному, зображувальними засобами.
- ✓ **Практичний посібник** – виробничо-практичне видання, призначене практичним працівникам для оволодіння знаннями та навичками під час виконання будь-якої роботи, операції, процесу.
- ✓ **Навчальний посібник** – навчальне видання, що доповнює або частково/повністю замінює підручник та офіційно затверджене як таке.
- ✓ **Навчально-методичний посібник** – навчальне видання з методики викладання навчальної дисципліни (її розділу, частини) або методики виховання.
- ✓ **Практичний poradnik** – видання, розраховане на самостійне оволодіння будь-якими виробничо-практичними навичками.

- ✓ **Методичні рекомендації (методичні вказівки)** – навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни, роду практичної діяльності з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт, а також заходів.
- ✓ **Навчальна програма** – навчальне видання, що визначає зміст, обсяг, а також порядок вивчення і викладання певної навчальної дисципліни чи її розділу.
- ✓ **Словник** – довідкове видання впорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними.
- ✓ **Практикум** – навчальне видання практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню набутих знань, умінь і навичок, їх систематизації та узагальненню, перевірці якості їх засвоєння.
- ✓ **Збірник задач і вправ, тестові завдання, збірники текстів диктантів і переказів** - навчальні видання, які містять завдання для практичних занять і самостійної роботи. Розділи можуть відноситися до одного практичного заняття або до тематичного блоку.

Оформлення

- Титульний аркуш видання (відомості про організацію, від імені якої випускається видання, повна назва навчально-методичного видання: навчальний посібник, методичні вказівки (рекомендації), навчальна програма тощо; місце і рік видання матеріалу).
- Зворот титульного аркуша (УДК; підстава для видання матеріалів: рішення засідання науково-методичної ради (дата і номер протоколу), засідання кафедри (дата і номер протоколу); укладач(і), (прізвище, ім'я, по батькові, вчений ступінь, місце роботи); рецензент(и) (прізвище, ім'я, по батькові, вчений ступінь, місце роботи); бібліографічний опис видання (зокрема авторський знак); анотація (розмір шрифту 12), (містить опис структури видання і для кого призначене); знак ©, ім'я особи, що має авторське право і рік першої публікації (розмір шрифту 12, вирівнювання по правому краю).
- Зміст (назви розділів у точній відповідності до затвердженої навчальної програми).
- Вступ (передмова) – яку частину навчальної дисципліни розкриває посібник, які теми повністю, які – частково.
- Основний текст.
- Питання, тести для самоконтролю.
- Обов'язкові та додаткові задачі, приклади.
- Довідково-інформаційні дані для розв'язання задач (таблиці, схеми тощо).
- Апарат для орієнтації в матеріалах книги (покажчики, списки).
- Список літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Зайченко І.В. Педагогіка. Підручник. – Чернігів, 2008. – 528 с.
2. Вишневський О.І, Кобрій О.М., Чепіль ММ. Теоретичні основи педагогіки: Курс лекцій / За ред. О. Вишневського. – Дрогобич: Відродження, 2001.– 268 с.
3. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.– К.: Видавничий центр «Академія», 2001– 576 с.
4. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів (Рукопис).– Чернігів, 2002. –528 с.
5. Передовий педагогічний досвід: теорія і методика/ Під ред. Л. Л. Момот.– К.: Рад. Школа, 1990. – 141 с.